

Sygn. akt V ACa 648/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Janas (spr.)
Sędziowie:	SA Irena Piotrowska SA Olga Gornowicz-Owczarek
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2019r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa B. R.

przeciwko W. M. i I. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 25 kwietnia 2017r., sygn. akt I C 119/16

1. oddala apelację;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Irena Piotrowska	SSA Aleksandra Janas	SSA Olga Gornowicz-Owczarek
----------------------	----------------------	-----------------------------

Sygn. akt V ACa 648/17

UZASADNIENIE

Powódka B. R. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych W. M. i I. M. kwoty 350.000zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania nakazu zapłaty i kosztami procesu, przedstawiając jednocześnie weksel

własny wystawiony przez pozwanego W. M., a poręczony przez pozwaną I. M., opiewający na sumę wekslową w dochodzonej wysokości i płatny w dniu 14 grudnia 2015r.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 8 stycznia 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach uwzględnił powództwo i nakazał pozwanym solidarną zapłatę wskazanej kwoty wraz z odsetkami i kosztami procesu. Na skutek wniesionych przez pozwanych zarzutów wyrokiem z 25 kwietnia 2017r. Sąd Okręgowy uchylił opisanym nakaz zapłaty i oddalił powództwo, zasądził nadto od powódki na rzecz pozwanych koszty procesu w wysokości 7.200zł.

W apelacji od tego wyroku, nie kwestionując poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, powódka zarzuciła obrazę prawa materialnego, a to art.1, 2, 101, 102 i 69 oraz art.103 w związku z art.10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe, na skutek całkowicie błędnej ich interpretacji, wykładni i niewłaściwego zastosowania.

W odpowiedzi na apelację pozwani domagali się jej oddalenia i zasądzenia od powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Ponieważ sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku, stosownie do art.387 § 2¹ k.p.c., zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Rozstrzygnięcie o oddaleniu powództwa zapadło po ustaleniu przez Sąd Okręgowy, że powódka weszła w posiadanie weksla in blanco, który następnie wypełniła, wystawionego przez pozwanego W. M., a poręczonego przez pozwaną I. M., chociaż nie przysługiwały jej wobec pozwanych żadne roszczenia – nie tylko roszczeń takich nie wykazała, ale nie była nawet w stanie ich wskazać. Choć w toku postępowania nie udało się ustalić w jaki sposób powódka weszła w posiadanie weksla, to jednak nie było wątpliwości co do tego, że weksel ten nie został jej wydany przez pozwanych, nie działali oni bowiem w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego wobec powódki, pomiędzy stronami nie doszło też do żadnych ustaleń, które pozostawałyby w jakimkolwiek związku z faktem wystawienia weksla niezupełnego i wręczenia go powódce.

W takich okolicznościach Sąd Okręgowy, powołując się na koncepcję umowną dotyczącą powstania zobowiązania wekslowego, stanął na stanowisku, że samo istnienie dokumentu weksla nie przesądza o tym, że zobowiązanie takie powstało. Brak było bowiem elementu woli w postaci umowy o wydanie weksla, a dodatkowo w przypadku weksli niezupełnych w chwili wystawienia, konieczne było jednoczesne porozumienie co do sposobu jego wypełnienia. Zgodnie z art.2 i 102 Prawa wekslowego, brak umowy o wydanie weksla i jednoczesny brak porozumienia co do wypełnienia weksla niezupełnego, prowadziły do wniosku, że będący w posiadaniu powódki dokument nie spełniał wymogów formalnych weksla, tzn. nie zawierał elementów koniecznych do jego ważności. Bez znaczenia pozostaje też późniejsze wypełnienie weksla ponieważ na mocy art.69 Prawa wekslowego jego wystawca odpowiada wedle pierwotnego brzmienia.

W swej apelacji powódka zarzuciła między innymi naruszenie art.69 Prawa wekslowego twierdząc, że jego zastosowanie wypaczyłoby instytucję weksli in blanco. O ile można zgodzić się ze skarżącą, że powołany przepis nie odnosi się do uzupełnienia weksli niezupełnych, lecz do zmian dotyczących zapisów już widniejących na wekslu (np. co do daty zapłaty, sumy wekslowej, odsetek, domicylu czy kolejności indosów) to pozostałe zarzuty nie znajdują żadnego uzasadnienia.

Powołując się na naruszenie przepisów art.1, 2, 101 i 103 Prawa wekslowego oraz akcentując abstrakcyjny charakter związanego z nim zobowiązania powódka pomija zupełnie okoliczności niniejszej sprawy. Choć sama w apelacji twierdzi, że dla powstania zobowiązania wekslowego wystarczające jest dopełnienie wymogów formalnych przewidzianych w wymienionych wyżej przepisach, wskazuje przy tym jednocześnie, że dochodzi do tego poprzez złożenie podpisu na dokumencie weksla w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Z przytoczonej

wypowiedzi wynika zatem jasno, że również sama powódka ma świadomość, że złożenie podpisu na wekslu musi nastąpić w celu zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. W ustalonym i nie kwestionowanym przez nią stanie faktycznym w jednoznaczny sposób stwierdzono, że pozwani nie wręczyli powódce dokumentu weksla i nie wykazywali zamiaru zaciągnięcia jakiegokolwiek zobowiązania wobec niej, takiego zobowiązania nie potrafiła wskazać nawet sama powódka. Jest to okoliczność o decydującym znaczeniu, która sama w sobie prowadzić musi do uznania żądania pozwu za bezzasadne. Drugą podstawą świadcząca o braku podstaw do uwzględnienia apelacji jest charakter weksla in blanco. Jego celem jest udzielenie wierzycielowi dodatkowego zabezpieczenia, umożliwiającego uzyskanie zaspokojenia roszczeń wynikających z określonego stosunku prawnego w wysokości wynikającej z tego stosunku lub roszczeń, które mogą wyniknąć w przyszłości, a ich wysokość jest w dacie wystawienia weksla nieznana. Innymi słowy, zobowiązanie wekslowe zabezpiecza określony stosunek zobowiązaniowy. Ten stosunek podstawowy określa cel udzielonego poręczenia wekslowego i ogranicza jego samodzielność prawną. Roszczenie wekslowe ma co prawda charakter samodzielny, a zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym, ale jego związek ze stosunkiem podstawowym, w szczególności gdy chodzi o weksel niepełny w chwili wypełnienia, wynika z zakresu zarzutów przysługujących dłużnikowi, które mogą także wiązać się ze stosunkiem podstawowym. Zobowiązanie wekslowe nie powstanie zatem jeżeli nie istnieje pierwotne roszczenie cywilnoprawne, a pozwany może w tym przypadku podnieść skuteczny zarzut oparty na powyższym stosunku prawnym (tak SA w Warszawie w wyroku z 15 września 2017r., I ACa 917/16).

Skoro zatem nie nastąpiło złożenie podpisów na wekslu w celu zaciągnięcia zobowiązania wekslowego wobec powódki i nie miało miejsca wręczenie dokumentu weksla, ani powódce, ani innej osobie, a jednocześnie w sprawie ustalono, że pomiędzy stronami nie istniał żaden stosunek zobowiązaniowy, który uzasadniałby żądanie zasądzenia dochodzonej kwoty, roszczenie powódki okazało się bezzasadne.

Skarżąca podniosła także, że pozwani nie mogli powołać się na wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem (art.103 Prawa wekslowego) ponieważ nie obalili domniemania dobrej wiary, o którym mowa w art.7 k.c. Także i ten zarzut jest niezasadny. Jak już o tym była mowa, z niespornych okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika, że pomiędzy stronami w ogóle nie doszło do zawarcia porozumienia wekslowego, co jest zarzutem dalej idącym niż twierdzenie o niezgodności weksla po wypełnieniu z postanowieniami zawartymi w deklaracji wekslowej. Ustalenie zaś, że powódka w sposób bezprawny weszła w posiadanie, a następnie wypełniła weksel opatrzony podpisami pozwanych, pozwala bez żadnych wątpliwości przyjąć, że działała ona w złej wierze. Przemawia za tym dodatkowo okoliczność nie kwestionowana przez żadną ze stron, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 30 października 2017r., sygn. akt XXI K 68/17 za opisane wyżej zachowanie powódka została skazana za popełnienie na szkodę pozwanych przestępstwa z art.286 § 1 k.k.

Z podanych przyczyn na mocy art.385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki jako nie znajdującą żadnych podstaw prawnych. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz.1900 ze zm.).

SSA Irena Piotrowska SSA Aleksandra Janas SSA Olga Gornowicz – Owczarek